

Dôvodová správa

Rozpočtový proces územnej samosprávy je regulovaný zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

S platnosťou od 1. 9. 2007 nadobudla účinnosť novela zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, podľa ktorej sa zavádza programové rozpočtovanie v miestnej a regionálnej samospráve počnúc rozpočtom na roky 2009 a ž 2011.

Zavedenie programového rozpočtovania na úrovni samosprávy však neznamená rušenie platnej štruktúry a obsahu rozpočtov územnej samosprávy podľa zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Programový rozpočet obsahuje všetky údaje ako klasický rozpočet, je však doplnený o zámery, ciele a merateľné ukazovatele, čím sa podstatne zvýši informačná hodnota rozpočtu.

Programové rozpočtovanie je systém plánovania, rozpočtovania a hodnotenia, ktorý kladie dôraz na vzťah medzi verejnými rozpočtovými zdrojmi a plánovanými výstupmi a výsledkami realizovaných činností, ktoré sú financované z týchto zdrojov.

Takže programový rozpočet neobsahuje len informácie o výdavkoch počas troch rokov, ale aj informácie o tom, aké sú výstupy našej práce a aké výsledky sa snažíme prostredníctvom rozpočtu dosiahnuť.

Usporiadaním aktivít a výdavkov samosprávy do programov a ich častí získame logickú štruktúru, ktorá nerozlišuje medzi bežnými a kapitálovými výdavkami, ale prezentuje celkové výdavky, ktoré súvisia s činnosťou samosprávy v danej oblasti a ktoré prispievajú k plneniu stanovených cieľov.

Vo všeobecnosti zostavenie programového rozpočtu pozostáva z nasledujúcich základných krokov:

- a) Vytvorenie programovej štruktúry, čiže tvorba programov, podprogramov, prvkov, projektov.
- b) Formulovanie zámerov.
- c) Formulovanie cieľov.
- d) Vytvorenie merateľných ukazovateľov.
- e) Rozdelenie výdavkov rozpočtu do programovej štruktúry.

Program obsahuje podprogramy, prvky a môže obsahovať aj projekty. Zároveň obsahuje zámery, ciele a merateľné ukazovatele. Program sa stáva záväzným limitom výdavkov rozpočtu KSK.

Podprogram je ucelená časť programu, ktorá obsahuje vzájomne súvisiace aktivity. Podprogram má zvyšovať transparentnosť programu a tvoria ho prvky, prípadne projekty.

Prvok je časovo neohraničená bežná aktivita, v rámci ktorej sa produkuje tovar alebo služba.

Projekt je časovo ohraničená aktivita, ktorá produkuje špecifický tovar alebo službu.

Projekt a prvok sú z hľadiska významu rovnocenné časti podprogramu.

Zámery, ciele a merateľné ukazovatele sa stávajú významnou podmienkou pre rozdeľovanie rozpočtových zdrojov a programové rozpočtovanie sa stáva nástrojom, ktorý má účinne prepojiť strategický plán samosprávy s jej rozpočtom.

Základom programového rozpočtu KSK bude programová štruktúra, tvorená programami, ktorými sú hlavné kompetenčné oblasti KSK napr. vzdelávanie, sociálne služby, kultúra, doprava, podporné programy a pod.

KSK má hlavné ciele stanovené v Pláne hospodárskeho a sociálneho rozvoja KSK a pre jednotlivé odvetvia ich má konkrétnejšie rozpracované v koncepciách a stratégiách rozvoja jednotlivých odvetví.

Zavedenie programového rozpočtovania však neznamená upustenie od kontroly výdavkov ale doplnenie rozpočtovania o nový pohľad na využívanie verejných zdrojov. Súčasne by malo zabezpečovať vyššiu transparentnosť nakladania s rozpočtovými výdavkami.

Programový rozpočet poskytne podklady pre rozhodovanie o tom, prečo má byť istá suma výdavkov rozdelená a za akým účelom. Zastupiteľstvu KSK, ktoré schvaľuje rozpočet, tento systém ponúka kvalitné informácie pre rozhodnutie sa o výške výdavkov v tom ktorom programe s jasným určením prínosov.

Súčasťou programového rozpočtovania je aj monitorovanie finančného a programového plnenia rozpočtu. Znamená to, že počas realizácie rozpočtu, ale aj na konci rozpočtového roka môžu volení zástupcovia a verejnosť posúdiť mieru splnenia cieľov, prípadné príčiny neúspechu a rozhodnúť o zmenách, ktoré sú potrebné pre dosiahnutie plánovanej výkonnosti.

Navyše, systém programového rozpočtovania je využívaný aj Európskou úniou. Preto si každá samospráva pri príprave projektov financovaných z Európskej únie môže zosúladiť svoje ciele a ciele deklarované v projektoch.

Implementácia programového rozpočtovania nie je z hľadiska času úlohou, ktorá by sa dala zrealizovať počas jedného roka. Úplná zmena systému a myslenia zvyčajne trvá niekoľko rokov. Zavedením programového rozpočtovania bude môcť KSK jasne a zrozumiteľne deklarovať svoju činnosť. Zastupiteľstvo KSK získa omnoho viac a kvalitatívne lepších informácií, odbory na Úrade KSK budú môcť na základe informácií o plnení cieľov hľadať spôsoby pre skvalitnenie svojej činnosti, verejnosť získa informácie o aktivitách, ktoré samospráva realizuje za verejné zdroje.

V Košiciach dňa 26. septembra 2008

Spracovala: Ing Kvetoslava Lipovská